

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 144/03

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. augusta 2003 o sťažnosti O. L. S., bytom U., K., toho času vo vydávacej väzbe, zastúpenej advokátkou JUDr. E. L., B., ktorou namieta porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 4, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2003 sp. zn. 4 To 34/03 a jej práv podľa čl. 3 a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z 8. júla 2003 č. 1825/03-8105, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť O. L. S. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2003 sp. zn. 4 To 34/03 a proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti Slovenskej republiky z 8. júla 2003 č. 1825/03-8015 o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnosť

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2003 doručená sťažnosť O. L. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorú podala na poštovú prepravu 7. augusta 2003. V sťažnosti namietla porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 4, čl. 48 ods. 2, čl. 49 a čl. 50 ods. 2, 3 a 6 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 28. mája 2003 sp. zn. 4 To 34/03 a jej práv podľa čl. 3 a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 2 Protokolu č. 4 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) rozhodnutím ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) z 8. júla 2003 č. 1825/03-8105.

Sťažnosť odôvodnila takto:

«Sťažovateľka je občianka U., ktorú Taliansko požiadalo o jej vydanie na trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania viacerých trestných činov.

Uznesením KS v Košiciach z 18/03/2003, sp. zn. Ntrs 2/03 bolo najskôr rozhodnuté, že sa sťažovateľka berie do vydávacej väzby / po predbežnej väzbe od 08/02/2003, trvajúcej 40 dní / a až po tom uznesení z 07/04/2003 bolo rozhodnuté tak, že „sa pripúšťa vydanie sťažovateľky podľa § 402 ods. 1 Tr. por. Do Talianskej republiky“, lebo podmienky pre toto splnené boli.

Najvyšší súd SR uznesením z 28/05/2003, sp. zn. 4To 34/03 na neverejnom zasadnutí rozhodol tak, že

- *v bode I. sťažnosť proti uzneseniu z 18/03/2003 zamietol, lebo podmienky na vzatie do vydávacej väzby podľa § 339 ods. 1 Tr. por. splnené boli,*
- *v bode II. vydanie sťažovateľky do Talianska pre skutky.... je prípustné.*

Rozhodnutím „podpredsedu vlády a ministra spravodlivosti“ z 08/07/2003 bolo povolené vydanie sťažovateľky do Talianskej republiky pre „vyššie citované trestné činy“, podľa Talianskeho TZ uvedené v zatýkacom rozkaze.

V prvom rade podávame podľa § 52 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí o vydaní sťažovateľky do Talianska, lebo účinnosť ochrany jej základných práv a slobôd v tomto prípade závisí na posúdení podstaty veci skôr, než dôjde k uskutočneniu jej odchodu zo Slovenskej republiky / ku ktorému má dôjsť dňa 18/08/2003, lebo predchádzajúci deň 18/07/2003 bol Talianskom zmarený / a zároveň žiadame o prednostné prerokovanie tohto návrhu /§ 26 cit. zákona/.

Pri vecnom prerokovaní napadnutých rozhodnutí, z hľadiska porušenia základných práv a slobôd zaručených sťažovateľke normami ústavného poriadku SR, sa dovolávame

- 1. priority /prednosti/ záväzkov zo zmlúv o ochrane ľudských práv, v prípade kolízie záväzkov a medzinárodných zmlúv, ktorá vyplýva jednak z obsahu týchto zmlúv, ale aj z čl. 1 Ústavy SR, podľa ktorého je SR právnym štátom. Rešpekt a ochrana základných práv a slobôd /oznámenie č. 209/1992 Zb., ďalej „Dohovor“, sú definičnými znakmi materiálne chápaného právneho štátu, preto v prípade, že vedľa seba existuje zmluvný záväzok chrániaci základné právo a zmluvný záväzok z inej zmluvy – v danom prípade Európskeho dohovoru o vydávaní /oznámenie č. 549/1992 Zb./ - ktorý smeruje k ohrozeniu toho istého práva, musí záväzok z Dohovoru prevážiť, resp. mať prednosť /porov. aj nález ÚS ČR z 15/04/2003 sp. zn. I. ÚS 752/02/.*
- 2. Keď všeobecné súdy uvedenú zásadu nerešpektovali, napadnutými rozhodnutiami zasiahli do základných práv sťažovateľky, chránených jednotlivými článkami Dohovoru a Ústavy SR tým, že,*

a/ Najvyšší súd SR v rozpore s čl. 152 ods. 4 Ústavy, nemohol konať a rozhodnúť o sťažnosti na neverejnom zasadnutí /ako mu to umožnil § 402 ods. 5 Tr. por./, lebo pri takomto konaní nemohol sťažovateľke zabezpečiť právo na obhajobu garantované čl. 50 ods. 3 Ústavy, ktorého sa vehementne vždy domáhala, rovnako ako toho, aby jej boli pretlmočené všetky relevantné procesné akty do materinského jazyka, za účelom prípravy dôkladnej obhajoby a pod.. Napriek existujúcej judikatúre ÚS SR /nálezy z 13/07/2000, sp. zn. III. ÚS 6/00, či z 21/03/2003, sp. zn. II. ÚS 186/02 a pod./, s ktorou bol konajúci senát priamo oboznámený, či judikatúry ESLP /LUEDICKE v Nemecko z roku 1978 alebo KAMASINSKI v. Rakúsko z roku 1989 a pod./, uvedené základné právo, s ktorým korešponduje aj právo v čl. 6 ods. 1,3 Dohovoru na spravodlivý proces, či účinnú obhajobu a pod., Najvyšší súd SR porušil.

b/ Krajský a Najvyšší súd extrémnym výkladom Tr. poriadku – napr. tým, že sťažovateľku najskôr zobrali do vydávacej väzby /18.03.2003/ a až následne rozhodli, že vydanie do cudziny je prípustné /07.04.2003/, čo je v rozpore s § 399 ods. 2, alebo uznali skutky bez dostatočnej identifikácie či individualizácie, bez overenia dôvodného podozrenia z ich

spáchania, a úteku pred zodpovednosťou sťažovateľkou, či dotváranie rozhodnutia odvolacím súdom v neprospech sťažovateľky, bez možnosti podania opravného prostriedku alebo neuvedenie dôvodov rozhodnutia, či preklady vlastným právnikom a pod. – porušili záruky, ktoré sťažovateľke dáva čl. 6 ods. 1,3 a čl. 7 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2,4, čl. 48 ods. 2, čl. 49, čl. 50 ods. 2,3,6 Ústavy SR.

c/ Súdy vôbec nebrali zreteľ na námietku /arbitrárne ju odmietli/ sťažovateľky, že jej vydaním do Talianska hrozí v dožadujúcom štáte jednak flagrantné odmietnutie spravodlivosti, vedúce len k potrestaniu sťažovateľky bez účinného vyšetrenia, ako aj k hrozbe neľudského zaobchádzania vo väzbe /preplnené väznice so zlými hygienickými podmienkami ap./ vo vzťahu k osobe sťažovateľky a jej zlému zdravotnému stavu, čím porušili čl. 3 Dohovoru a čl. 7 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Doterajšie konanie talianskych úradov a všeobecná preplnenosť ich väzníc, vyvoláva u sťažovateľky pocity strachu, úzkosti z neľudskosti v zaobchádzaní.

d/ Súdy taktiež ignorovali právo sťažovateľky na voľbu miesta pobytu. /čl. 2 Protokolu č. 4 Dohovoru/, keď žiadala o návrat do svojej vlasti, voči ktorej je tiež účinný medzinárodný zatykač. Toto právo jej zaručuje možnosť návratu. Opak nie je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti, či pre sledovanie legitímnych cieľov, ktoré si Talianska strana môže zabezpečiť buď cez Európsky dohovor o vydávaní alebo cez dvojstrannú zmluvu o právnej pomoci, ktorú má uzavretú s Ukrajinou.

3. Minister spravodlivosti /alebo podpredseda vlády? – ktorý nemá kompetenciu povoliť vydanie/ uvedené skutočnosti nezhodnotil, keď povolil vydanie sťažovateľky na trestné stíhanie do Talianskej republiky, hoci § 403 ods. 2 mu mal v tom zabrániť. Jeho rozhodnutie je bez odôvodnenia, preto ho treba považovať za nepreskúmateľné a v rozpore s výkonom spravodlivosti tohto štátneho orgánu /čl. 6 ods. 1 Dohovoru/.

Na základe uvedených skutočností sa domnievame, že konajúce orgány porušili viaceré základné práva sťažovateľky, preto žiadame vydať nález

1. Najvyšší súd SR uznesením z 28/05/2003, sp. zn. 4To 34/03 základné práva podľa čl. 46 ods. 1, 47 ods. 2,4, 48 ods. 2, 49 a čl. 50 ods. 2,3 a 6 Ústavy SR sťažovateľke porušil.
2. Minister spravodlivosti rozhodnutím z 08/07/2003. č. 1825/03-8105 porušil sťažovateľke základné práva podľa čl. 3, čl. 6 a čl. 2 Protokolu č. 4 Dohovoru.
3. Uvedené rozhodnutia sa pre rozpor so základnými právami zrušujú a vec sa vracia príslušným orgánom na ďalšie konanie.
4. Sťažovateľke sa priznáva titulom materiálneho a i morálneho zadostučinenia suma 10 mil. Sk /za obmedzenie slobody a iné útrapy/.
5. Najvyšší súd SR a minister spravodlivosti SR sú povinní uhradiť sťažovateľke trovy konania v sume 1 mil. Sk /10% z prisúdenej sumy/, a to k rukám jej právnej zástupkyňi.

Uznesením navrhujeme odložiť vykonateľnosť

a/ uznesenia Najvyššieho súdu SR z 28/05/2003 sp. zn. 4 To 34/03

b/ rozhodnutia ministra spravodlivosti SR z 08/07/2003 číslo 1825/03-8105.»

Ústavný súd na základe žiadosti sťažovateľky, obsahu jej sťažnosti a overeného dátumu jej vydania do cudziny podľa § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) považoval jej vec za naliehavú a konal o nej mimo poradia.

II.

Stav veci podľa spisov Krajského súdu v Košiciach sp. zn. Ntrz 2/03

Podľa obsahu spisov Krajského súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“), ktorý ústavnému súdu predložilo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky 12. augusta 2003 uznesenie najvyššieho súdu, ktorým bola sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu zo 7. apríla 2003, sp. zn. Ntrz 2/03 a proti uzneseniu z 18. marca 2003 sp. zn. Ntrz 2/03 zamietnutá, bolo vynesené 28. mája 2003 na neverejnom zasadnutí senátu najvyššieho súdu.

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustná sťažnosť. Preto v súlade s § 140 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa toto uznesenie stalo právoplatné a vykonateľné 28. mája 2003. Toto uznesenie bolo sťažovateľke a jej advokátovi doručované 30. júna 2003 a doručené podľa doručeníek 2. júla 2003. Podľa pečiatky krajského súdu na uznesení zo 7. apríla 2003 sp. zn. Ntrz 2/03 rozhodnutie o prípustnosti vydania nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 28. mája 2003. To platí aj pre uznesenie o vzatí sťažovateľky do vydávacej väzby. Krajský súd o prípustnosti vydania konal a rozhodoval na verejnom zasadnutí senátu za prítomnosti tlmočníka.

Z obsahu spisu vyplýva aj to, že pred každým úkonom všeobecných súdov bol vo veci sťažovateľky ustanovený tlmočník, ktorý bol vždy prítomný pri takých úkonoch, ktoré sa vykonávali na verejnom zasadnutí alebo v prítomnosti sťažovateľky a jej obhajcu.

Z uznesenia najvyššieho súdu z 28. mája 2003 sp. zn. 4 To 34/03 vyplýva, že senát najvyššieho súdu po zamietnutí sťažnosti ako nedôvodnej uviedol v dôvodoch svojho uznesenia:

K uzneseniu o vzatí do vydávacej väzby

«Najvyšší súd zistil, že sťažnosť vyžiadanej osoby O. L. S., podaná proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. Ntrz 2/03 z 18. marca 2003, nebola dôvodná.

Neopodstatnená je jej námietka, že krajský súd „celé uznesenie o jej vzatí do vydávacej väzby bolo odôvodnené v podstate iba tým, že sa konštatuje splnenie zákonom predpísaných podmienok a jej vzatie do vydávacej väzby podľa § 399 ods. 1 Tr. por.". Práve toto ustanovenie totiž upravuje podmienky vzatia vyžiadanej osoby do vydávacej väzby. Na jeho podklade predseda senátu krajského súdu na návrh prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie vezme vyžiadanú osobu do vydávacej väzby, ak je to potrebné na zamedzenie jej úteku.

Obe tieto zákonné podmienky boli v prípade vyžiadanej osoby O. L. S. splnené. Krajský prokurátor v Košiciach 18. marca 2003 (teda ešte pred uplynutím lehoty 40 dní,

ktorou je podľa § 398 ods. 3 Tr. por. obmedzené trvanie predbežnej väzby) podal takýto návrh, pričom ho podal po tom, ako mu bola 17. marca 2003 doručená žiadosť orgánov Talianskej republiky o jej vydanie, čím bolo podľa § 398 ods. 4 Tr. por. podanie návrhu na jej vzatie do vydávacej väzby podmienené. V jej prípade by však predmetná 40 - dňová lehota trvania predbežnej väzby podľa § 398 ods. 3 Tr. por., plynúca od momentu jej zadržania, uplynula až 20. marca 2003. O. L. S. sa mýli, ak sa domnieva, že dodržanie lehoty 40 dní, ktorou je trvanie predbežnej väzby podľa § 398 ods. 3 Tr. por. obmedzené, je podmienené i tým, aby v tejto lehote bola žiadosť o vydanie doručená aj vyžiadanej osobe. Žiadne takéto obmedzenie zo zákona nevyplýva. Podmienkou podania návrhu na vzatie vyžiadanej osoby do vydávacej väzby podľa § 398 ods. 4 Tr. por. je len to, aby počas trvania predbežnej väzby (teda v lehote 40 dní od zadržania) bola žiadosť o vydanie doručená orgánu dožiadaného štátu. Na prijatie žiadosti cudzích orgánov o vydanie osoby zo Slovenskej republiky do cudziny je podľa § 391 ods.1 Tr. por. príslušná generálna prokuratúra, avšak účinky doručenia má aj doručenie žiadosti ministerstvu spravodlivosti, ktoré je povinné žiadosť ihneď odstúpiť generálnej prokuratúre. V tomto prípade bola žiadosť o vydanie vyžiadanej osoby O. L. S. orgánom Talianskej republiky Generálnej prokuratúre SR doručená prostredníctvom Veľvyslanectva Talianskej republiky v Bratislave a Ministerstva zahraničných vecí SR už 14. marca 2003. Dňa 17. marca 2003 bola potom doručená krajskému prokurátorovi v Košiciach, príslušnému na vykonanie predbežného vyšetrovania a na podanie návrhu na vzatie vyžiadanej osoby O. L. S. do vydávacej väzby (§ 395 ods. 1, § 398 ods. 4 Tr. por.), ten podal vecne i miestne príslušnému Krajskému súdu v Košiciach návrh na jej vzatie do vydávacej väzby 18. marca 2003 a predsedníčka senátu tohto krajského súdu vzala O. L. S. do vydávacej väzby tiež ešte 18. marca 2003. Lehota 40-dní, ktorou je trvanie predbežnej väzby podľa § 398 ods. 3 Tr. por. obmedzené, bola teda zjavné zachovaná, pretože v tejto lehote bola doručená žiadosť o vydanie menovanej príslušným orgánom Slovenskej republiky, v tejto lehote prokurátor podal návrh na vzatie vyžiadanej osoby O. L. S. do vydávacej väzby a i krajský súd rozhodol o jej vzatí do vydávacej väzby v uvedenej lehote.

O tom, že vzatie vyžiadanej osoby O. L. S. do vydávacej väzby bolo potrebné na zamedzenie jej úteku, nemožno mať tiež nijaké pochybnosti. Trestný a občiansky súd v

Perugii na ňu a ďalších 88 osôb, príslušníkov zločineckého zoskupenia pôsobiaceho na medzinárodnej úrovni, s ktorými spolupracovala, vydal medzinárodný zatýkací rozkaz pre závažné trestné činy, ktoré sú trestné aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Už od septembra resp. začiatku októbra 2002 sa po jej osobe vedie medzinárodné pátranie, O. L. S. je cudzinkou, občiankou U., v K. má cestovnú kanceláriu E., ktorá pôsobí v celom rade štátov, ktoré v spojitosti so svojom podnikateľskou činnosťou navštevuje, meniac neustále miesto svojho pobytu a i sama sa pri výsluchu pred sudkyňou Krajského súdu v Košiciach vyjadrila, že tesne pred zadržaním navštívila Rakúsko, SRN a USA a napokon aj zadržaná bola dňa 8. februára 2003 pri jednej z jej mnohých ciest do zahraničia (na územie Slovenskej republiky).

Neobstojí ani jej námietka, že sudkyňa ju pred rozhodnutím do vydávacej väzby nevypočula. Sudkyňa v spojitosti s rozhodovaním o vydávacej väzbe zadržanej osoby Trestný poriadok takúto povinnosť neukladá. Sudkyňa ju napokon už vypočula, a to ešte dňa 11. februára 2003, pred rozhodnutím o jej vzatí do predbežnej väzby; kde sa O. L. S. mala možnosť k veci vyjadriť. Pokiaľ O. L. S. neuskutočnenie výsluchu sudkyňou pred rozhodnutím o vydávacej väzbe odôvodnila tým, že nemala možnosť vysloviť svoje námietky voči žiadosti orgánov Talianskej republiky na jej vydanie, hoci žiadosť považuje za neopodstatnenú, nesúhlasí s ňou a jej trestné stíhanie orgánmi Talianskej republiky považuje za nedôvodné a že v tomto smere v dôsledku jej nevypočutia pred rozhodnutím súdu o jej vzatí do vydávacej väzby nebol skutkový stav veci objasnený v rozsahu nevyhnutnom pre jeho rozhodnutie (§ 2 ods. 5 Tr. por.), k tomu najvyšší súd považuje za potrebné poznamenať, že v konaní o vydanie do cudziny (a o vydávacej väzbe vyžiadanej osoby) súdu neprislúcha skúmať dôvodnosť trestného stíhania vyžiadanej osoby v štáte, ktorý žiada o jej vydanie.

Orgánom, ktorému zákon ukladá vypočuť vyžiadanú osobu, oboznámiť ju s obsahom žiadosti o jej vydanie, doručiť jej kópiu žiadosti i odsudzujúceho rozsudku, zatýkacieho rozkazu či iného príkazu, ktorý je podkladom žiadosti, je podľa § 395 ods. 3 Tr. por. prokurátor, ktorý je príslušný na vykonanie predbežného vyšetrovania, v tomto prípade krajský prokurátor v Košiciach. Trestný poriadok však v uvedenom ustanovení nelimituje vypočutie vyžiadanej osoby, jej oboznámenie s obsahom žiadosti o vydanie a doručenie

kópie žiadosti o vydanie; spolu s odsudzujúcim rozsudkom alebo zatýkacím rozkazom, či iným príkazom, ktorý je podkladom žiadosti, nejakou lehotou, i keď je pravda, že prokurátor tak má urobiť neodkladne (musí tak urobiť v priebehu predbežného vyšetrovania, teda najneskôr do podania návrhu príslušnému krajskému súdu na rozhodnutie o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny, pretože takýto návrh môže príslušnému krajskému súdu podľa § 402 ods. 1, 2 Tr. por. podať až po skončení predbežného vyšetrovania). Krajský prokurátor v Košiciach takto postupoval aj v tomto prípade, pretože O. L. S. bola prokurátorom vypočutá už 9. februára 2003, teda ešte pred podaním návrhu na vzatie O. L. S. do predbežnej väzby. Prokurátorka, ktorá tento výsluch O. L. S. vykonala za prítomnosti jej obhajcu, ju oboznámila s obsahom medzinárodného zatýkacieho rozkazu i s obsahom žiadosti o vyhlásenie medzinárodného pátrania po jej osobe a doručila jej i medzinárodný zatýkací rozkaz, ktorý na jej osobu vydal Trestný a občiansky súd v Perugii, tak, ako to ukladá Trestný poriadok v ustanovení § 395 ods. 3. Toto ustanovenie (ani iné ustanovenia Trestného poriadku) prokurátorovi však neukladá povinnosť doručiť vyžiadanej osobe kópiu žiadosti o jej vydanie do cudziny, kópiu odsudzujúceho rozsudku, zatýkacieho rozkazu či iného príkazu, ktorý je podkladom žiadosti, v jej materinskom jazyku (a až vôbec nepodmieňuje možnosť podania návrhu na vzatie vyžiadanej osoby do vydávacej väzby alebo podanie návrhu príslušnému krajskému súdu na rozhodnutie o prípustnosti jej vydania do cudziny doručením týchto písomností v materinskom jazyku vyžiadanej osoby). Obsah týchto dokladov jej bol navyše v priebehu tohto výsluchu pretlmočený prítomnými tlmočníkmi z ruského jazyka a z ukrajinského jazyka (č. l. 49-50). O. L. S. napokon v rámci ďalšieho výsluchu konaného 11. februára 2003 - taktiež za prítomnosti jej obhajcu a tlmočnice z ukrajinského jazyka - ani pred sudkyňou Krajského súdu v Košiciach nerobila spornou skutočnosť, že medzinárodný zatýkací rozkaz jej prokurátorka doručila (a z obsahu zápisnice je zrejmé, že jeho obsah, ako i obsah žiadosti o vyhlásenie medzinárodného pátrania, jej bol pretlmočený jednak do ruského jazyka, jednak do ukrajinského jazyka, ktorý je jej materinským jazykom).

Tvrdenie O. L. S., že medzinárodný zatýkací rozkaz jej nebol doručený, resp. že jeho obsah jej nebol pretlmočený do jej materinského jazyka (a v dôsledku čoho nevie, zo

spáchania akých trestných činov ju obviňujú orgány Talianskej republiky), je teda podľa zistení najvyššieho súdu neopodstatnené.

Je pravdou, že každý (aj vyžiadaná osoba vo vydávacom konaní) je podľa § 2 ods.14 Trestného poriadku oprávnený používať pred orgánmi činnými v trestnom konaní svoj materinský jazyk, no zo spomínaných zápisníc o výsluchoch vyžiadanej osoby O. L. S. prokurátorkou či sudkyňou Krajského súdu v Košiciach v dňoch 9. a 11. februára 2003 nevyplýva, že by jej niekto vo využití tohto práva akokoľvek bránil. Z obsahu zápisníc o týchto úkonoch je zrejmé, že vypovedala vo svojom materinskom jazyku a prítomnosť tlmočníkov z ukrajinského i ruského jazyka (a na výsluchu konanom prokurátorkou i z talianskeho jazyka) na týchto úkonoch i obsah zápisníc o úkonoch svedčí, že jej výpovede, priebeh i obsah úkonu i písomností, ktoré pri úkone boli prečítané (a O. L. S. i doručené), boli preložené a že z talianskeho do ukrajinského resp. ruského jazyka jej bol preložený aj obsah prečítaných (resp. doručených) písomností, čo plne zodpovedá ustanoveniu § 28 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého - ak treba pretlmočiť obsah výpovede alebo písomnosti - priberie sa tlmočník.

O. L. S. sa mýli, ak sa domnieva, že ustanovenie § 2 ods. 14 Tr. por. zakladá tomu, kto neovláda jazyk, v ktorom sa trestné konanie vedie, i právo na doručovanie rozhodnutí či iných písomností v jeho materinskom jazyku. Toto ustanovenie zakladá iba právo na používanie svojho materinského jazyka voči orgánom činným v trestnom konaní (s dôsledkami, ktoré predpokladá ustanovenie § 28 ods. 1 Tr. por.), avšak ani ustanovenie § 2 ods. 14 Trestného poriadku, ani ustanovenia § 28 či § 395 ods. 3 Tr. por. (alebo ustanovenia Európskeho dohovoru o vydávaní) orgánom činným v trestnom konaní neukladajú povinnosť doručovať tomu, kto v trestnom konaní využil svoje právo podľa § 2 ods.14 Tr. por. na používanie svojho materského jazyka, doručovať rozhodnutia a iné písomnosti v jeho materinskom jazyku (pozri aj rozhodnutie publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 42/1976). Námietky vyžiadanej osoby O. L. S., že krajský prokurátor jej do rozhodnutia o vydávacej väzbe (do 18.3.2003), ani do uplynutia lehoty 40 dní, ktorou je podľa § 398 ods. 3 Tr. por. obmedzené trvanie predbežnej väzby, nedoručil kópiu žiadosti o vydanie a kópiu medzinárodného zatýkacieho rozkazu, ktorý bol jej podkladom, v jej rodnom - ukrajinskom, resp. aspoň v ruskom jazyku (v dôsledku čoho

krajský súd nemal o vydávacej väzbe rozhodnúť a mal ju prepustiť z predbežnej väzby na slobodu) a že pokiaľ jej prokurátor 19. marca 2003 (teda už po tom, ako krajský súd rozhodol o jej vzatí do vydávacej väzby) doručil preklad týchto písomností z anglického do slovenského jazyka, čo odmietla, lebo neovláda ani jeden z jazykov, na takéto doručenie nie je možné prihliadať, boli neopodstatnené.

V tejto spojitosti považuje najvyšší súd za potrebné poznamenať, že je vecou obhajcu, aby osobe, ktorú obhajuje a ktorá neovláda jazyk, v ktorom sa vedie trestné konanie, v rámci účinnej právnej pomoci, ktorú je povinný poskytovať (§ 41 ods. 1 Tr. por.), v prípade potreby zabezpečil zastupovanej osobe i preklad doručených rozhodnutí a iných písomností do jej materinského jazyka (či iného jazyka, ktorý zastupovaná osoba ovláda). Náklady spojené s prekladom predsa patria medzi tzv. nevyhnutné náklady, hotové výdavky (§ 19 ods. 2 zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii, v znení neskorších predpisov, § 18 písm. a/ vyhlášky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), na náhradu ktorých by ustanovený obhajca mal nárok voči štátu (§ 151 ods. 2 Tr. por.).

Treba však dodať, že napriek tomu, že nebolo povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní zabezpečiť písomný preklad písomností, ktoré bolo treba vyžiadanej osobe O. L. S. podľa § 395 ods. 3 Tr. por. doručiť, do jej materinského jazyka, písomný preklad týchto písomností do jej materinského (ukrajinského) jazyka bol orgánmi činnými v trestnom konaní napokon zabezpečený a písomnosti jej v priebehu vydávacieho konania boli doručené i v preklade do jej materinského jazyka.

Je skutočne pravda, že prokurátorka Krajskej prokuratúry v Košiciach sa v rámci výsluchu O. L. S., konaného 18. marca 2003 za prítomnosti tlmočníkov z ukrajinského a anglického jazyka, avšak bez prítomnosti obhajcu vyžiadanej osoby, pokúsila O. L. S. doručiť písomný preklad žiadosti o vydanie i jej prílohy z anglického do slovenského jazyka, avšak tá sa odmietla na tomto úkone zúčastniť (s odôvodnením, že nie je prítomný jej obhajca), odmietla prevziať predmetné písomnosti v preklade z anglického do slovenského jazyka a dožadovala sa prekladu týchto písomností do ukrajinského

(materinského), resp. do ruského jazyka, odôvodňujúc to tým, že ústny preklad písomností do ukrajinského jazyka jej nepostačuje (č. l. 154-155).

Na svojom stanovisku vyžiadaná osoba O. L. S. zotrvala aj pri ďalšom výsluchu, konanom prokurátorkou Krajskej prokuratúry v Košiciach 19. marca 2003 - za prítomnosti tlmočnice z ukrajinského jazyka a už i za prítomnosti obhajcu vyžiadanej osoby. O. L. S. opäť odmietla prevziať písomnosti, ktoré jej mali byť podľa § 395 ods. 3 Tr. por. doručené, s odôvodnením, nie sú preložené do ukrajinského resp. ruského jazyka, avšak súhlasila, aby ich prevzal jej obhajca (v anglickom jazyku, s prekladom do slovenského jazyka). Opätovne vyjadrila v zmysle § 396 ods.1 Tr. por. i svoj nesúhlas so zjednodušeným vydávacím konaním a domáhala sa vydania do Ukrajinskej republiky, svojho domovského štátu (č. l. 156-158).

Dňa 20. marca 2003, po podaní návrhu krajského prokurátora v Košiciach podľa § 402 ods. 1 Tr. por. na rozhodnutie o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby O. L. S. do Talianskej republiky, ju za prítomnosti tlmočnice z ukrajinského jazyka opätovne vypočula i predsedníčka senátu Krajského súdu v Košiciach a doručila vyžiadanej osobe písomný preklad žiadosti o jej vydanie (verbálnej nóty) i medzinárodného zatýkacieho rozkazu do ukrajinského (jej materinského) jazyka. O. L. S. i tu vyjadrila nesúhlas s tým, aby bola vydaná do Talianskej republiky na trestné stíhanie a požiadala, aby krajský súd o návrhu krajského prokurátora na rozhodnutie o prípustnosti jej vydania do Talianskej republiky rozhodol v zmysle § 402 ods.3 Tr. por. na verejnom zasadnutí (č. l. 315-317), čo prostredníctvom svojho obhajcu zopakovala aj vo vyjadrení k návrhu prokurátora (č. l. 320).

Krajský prokurátor v Košiciach totiž 19. marca 2003 podľa § 402 ods. 1 Trestného poriadku po skončení predbežného vyšetovania Krajskému súdu v Košiciach podal návrh, aby krajský súd rozhodol, že vydanie vyžiadanej osoby O. L. S. na trestné stíhanie do Talianskej republiky je prípustné, k čomu pripojil žiadosť o jej vydanie, spolu s prílohami a prekladom do slovenského jazyka, a ďalší spisový materiál z predbežného vyšetovania (č. l. 151).»

K uzneseniu o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby

«Pred svojím rozhodnutím Krajský súd v Košiciach v súlade s § 402 ods. 3 Trestného poriadku umožnil vyžiadanej osobe O. L. S. i jej obhajcovi vyjadriť sa k návrhu, resp. k žiadosti o vydanie (č. l. 314-317) a v súlade s ich žiadosťou návrh prokurátora na rozhodnutie o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby O. L. S., do Talianskej republiky prerokoval na svojom verejnom zasadnutí 7. apríla 2003, na ktorom vyžiadajú osobu O. L. S. znovu podrobne vypočul (č. l. 333), Tá možnosť vydania do Talianskej republiky na trestné stíhanie znovu kategoricky odmietla, domáhajúc sa, aby bola vydaná do Ukrajinskej republiky, svojho domovského štátu, pretože „len súd na Ukrajine môže dokázať jej nevinu“, popierajúc, že by sa v Taliansku dopustila nejakej trestnej činnosti. I v tejto svojej výpovedi poukazovala na to, že jej „extradičné materiály“ neboli včas doručené v jej rodnom - ukrajinskom - jazyku“, boli jej sudkyňou doručené „až 25.3.2003“ a že „nebola splnená podmienka 40 dní...“.

Krajský súd v Košiciach následne uznesením sp. zn. Ntrz 2/03 zo 7. apríla 2003 podľa § 402 ods. 1 Tr. por. rozhodol, že vydanie vyžiadanej osoby O. L. S. do Talianskej republiky sa pripúšťa, avšak bez toho, že by vo výroku tohto uznesenia uviedol (popísal), pre aké jej skutky (trestné činy) .pripustil jej vydanie, resp. akých jej skutkov (trestných činov) sa rozhodnutie krajského súdu o prípustnosti jej vydania na trestné stíhanie do Talianskej republiky týka (č. l. 334, 341).

Krajský súd toto svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa jeho zistení boli splnené všetky podmienky na vydanie vyžiadanej osoby O. L. S. do Talianskej republiky tak podľa Európskeho dohovoru o vydávaní (publikovaného pod č.549/1992 Zb.), ako i podľa Trestného poriadku. Trestné činy, pre ktoré orgány Talianskej republiky požadujú jej vydanie, sú podľa článku 2 ods.1 dohovoru tzv. extradičnými trestnými činmi, nemajú charakter výlučne vojenských, politických, ani fiskálnych trestných činov, a trestné stíhanie vyžiadanej osoby O. L. S. za tieto trestné činy nie je premlčané ani podľa Trestného zákona Talianskej republiky, ani podľa Trestného zákona Slovenskej republiky. Na vyslovenie prípustnosti jej vydania je splnená i podmienka obojstrannej trestnosti, pretože skutky, ktorých sa mala O. L. S. v Talianskej republike dopustiť, sú trestnými činmi aj podľa

Trestného zákona Slovenskej republiky, menovite možno jej skutky posúdiť ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej a teroristickej skupiny podľa § 185 Tr. zák., vydierania podľa § 235 ods. 1, 3 Tr. zák., obchodovania s ľuďmi podľa § 246 ods. 1, 6 Tr. zák., falšovania a pozmeňovania verejnej listiny podľa § 176 ods. 1, 2 Tr. zák. O. L. S. pritom nie je ani štátnou občiankou Slovenskej republiky, ani osobou, ktorá požiadala orgány Slovenskej republiky o priznanie postavenia utečenca. Krajský súd teda nezistil ani žiadnu okolnosť; pre ktorú by jej vydanie bolo neprípustné z dôvodov podľa § 394 Trestného poriadku. Pokiaľ ide o jej námietku, že jej žiadosť o vydanie, spolu so zatýkacím rozkazom a ďalšími písomnými materiálmi, neboli doručené v preklade do jej materinského (ukrajinského) jazyka, krajský súd poukázal na to, že vyžiadaná osoba vo vydávacom konaní nemá procesné postavenie obvineného, a preto jej neprináležia práva, ktoré zákon priznáva obvinenému. Napokon „ústne pretlmočenie dodaných materiálov, ako aj dodatočné pretlmočenie základných materiálov do materinského jazyka zadržanej osobe vylučujú ... (jej) tvrdenia, že v danom prípade bol zásadným spôsobom porušený zákon". Krajský súd neakceptoval ani námietku vyžiadanej osoby O. L. S., že v jej prípade je vydanie neprípustné i preto, že podľa tvrdení orgánov Talianskej republiky mala trestnú činnosť spáchať sčasti aj na území Slovenskej republiky. Krajský súd ju odmietol s odôvodnením, že i „keď sa jednalo o slovenské autobusy", túto skutočnosť „nemožno zohľadniť, keďže Slovenská republika voči zadržanej trestné stíhanie nezačala" (č. l. 341-345).

Vyžiadaná osoba O. L. S. podala proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. Ntrz 2/03 zo 7. apríla 2003 sťažnosť (č. l. 334), ktorú odôvodnila prostredníctvom svojho obhajcu (č. l. 348). Opätovne namietala, že vo vzťahu k nej došlo k porušeniu ustanovenia § 2 ods. 14 Trestného poriadku, pretože dňom 19. marca 2003, kedy krajský prokurátor podal Krajskému súdu v Košiciach návrh na rozhodnutie o prípustnosti jej vydania, sa skončilo predbežné vyšetrovanie, „avšak bez toho, že by si krajský prokurátor v Košiciach splnil zákonnú podmienku doručiť jej extradičný materiál v ukrajinskom jazyku v zmysle § 395 ods. 3 Tr. por., v spojení s § 2 ods. 14 Trestného poriadku". V uvedený deň sa síce pokúsil jej doručiť tieto písomnosti, ktoré však odmietla, „pretože bola k dispozícii iba ich anglická a slovenská verzia" a „následné doručenie časti extradičných materiálov v ukrajinskom

jazyku krajským súdom na tomto konštatovaní nemôže nič zmeniť". O. L. S. v odôvodnení svojej sťažnosti ďalej namietala, že jej vydanie do Talianskej republiky je neprípustné aj podľa článku 31 ods. 1 písm. h/ Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (publikovanej pod č. 508/1990 Zb.), ktorá má podľa § 372 Trestného poriadku prednosť pred jeho ustanoveniami (napriek tomu, že znenie článku 28 ods. 1 Európskeho dohovoru o vydávaní použitie dvojstranných zmlúv medzi štátmi, ktoré sú jeho signatármi, vylučuje, keďže odsek 2 článku 28 tohto dohovoru na druhej strane pripúšťa i použitie dvojstranných alebo mnohostranných dohôd medzi štátmi na jeho doplnenie). Ustanovenie článku 31 ods. 1 písm. h/ (alinea 2) Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach, publikovanej v Zbierke zákonov pod č. 508/1990, je pritom pre ňu priaznivejšie, pretože nad rámec dôvodov uvedených v § 394 Trestného poriadku nepripúšťa vydanie ani vtedy, ak sa Slovenská republika domnieva, že vydanie je v rozpore s jej ústavnými zásadami. I v jej prípade je totiž vydanie v rozpore s ústavnými zásadami Slovenskej republiky, a to preto, „že obvinenia talianskej strany v piatich bodoch sú iba všeobecné, bez konkrétneho opisu skutkov ... a až v závere sa uvádzajú útržkovité prepisy odposluchov telefónnych hovorov, v ktorých bežná a legálna činnosť cestovnej kancelárie sa v pripojenom komentári autora hodnotí ako trestná činnosť...". Krajský súd „akceptuje extradičný materiál, ktorý je nedostatočný", preto existuje „rozpor s ústavnými princípmi Slovenskej republiky". Slovenská republika - ako právny štát - aj cudzincovi, ktorý slobodne vstúpil na jej územie, zaručuje uplatnenie princípov právneho štátu, medzi ktoré v prvom rade patrí zvrchovanosť ústavy a zákona, záruka základných práv a slobôd, i právna istota, ktorá je spochybnená, keď Slovenská republika „vychádza v ústrety Talianskej republike, keď akceptuje jej nedostatočný „extradičný materiál". O. L. S. vo svojej sťažnosti ďalej poukazovala na to, že jej vydaniu do Talianskej republiky bráni aj tá okolnosť, že jej „údajná trestná činnosť" mala byť sčasti spáchaná na území Slovenskej republiky, čo je dôvodom, pre ktorý je podľa § 394 písm. f/ Trestného poriadku jej vydanie neprípustné. Podľa jej názoru „nie je splnená ani požiadavka obojstrannej trestnosti", pretože opis skutkov „v extradičných materiáloch" je - napriek požiadavkám vyplývajúcim z ustanovení § 391 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku a čl. 12 ods. 2 písm. b/ Európskeho dohovoru o vydávaní - príliš všeobecný a

neumožňuje ustáliť, pre aké skutky (pokiaľ ide o miesto, čas a spôsob ich spáchania) orgány Talianskej republiky vlastne žiadajú jej vydanie.

Z uvedených dôvodov O. L. S. najvyššiemu súdu navrhla, aby rozhodol, že jej vydanie do Talianskej republiky je neprípustné a aby ju prepustil z vydávacej väzby na slobody.(č. l. 348-351).

O. L. S. si sťažnosť podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. Ntrz 2/03 zo 7. apríla 2003 odôvodnila i sama, namietajúc, že krajský súd nevyhovel jej návrhu, aby na verejnom zasadnutí 7. apríla 2003 boli ako svedkovia vypočutí A. N. S. a S. A. S., hoci obaja boli prítomní na verejnom zasadnutí krajského súdu, že krajský súd nevyhovel jej žiadosti na zmenu ustanoveného obhajcu, že nepochopila rozhodnutie krajského súdu, „ani to, čo hovoril obhajca“, „nič jej nebolo preložené“, že je nevinná a svoju nevinu dokazuje vo svojich listoch, ktoré už zaslala krajskému súdu, a „svoju nevinu môže dokázať iba na Ukrajine“, preto žiada o odovzdanie na Ukrajinu, pretože tam sa nachádzajú všetci svedkovia a dôkazy. Napokon poukázala na svoj zlý zdravotný stav, v súvislosti s ktorým „potrebuje neustály dohľad v onkologickom ústave v K.“.

Podľa zistení najvyššieho súdu nebola dôvodná ani táto sťažnosť vyžiadanej osoby O. L. S.

Najvyšší súd opätovne zdôrazňuje, že v konaní o návrhu, či vydanie do cudziny je prípustné, súd nie je oprávnený skúmať dôvodnosť trestného stíhania vyžiadanej osoby v dožadujúcom štáte (ani v tomto smere vykonávať dokazovanie). Súd v konaní o takomto návrhu je oprávnený skúmať len to, či sú na vydanie splnené podmienky podľa Európskeho dohovoru o vydávaní (publikovaného pod č. 549/1992 Zb.) a či neexistuje niektorá z okolností, pre ktorú je vydanie podľa § 394 Trestného poriadku neprípustné. V nadväznosti na to je obmedzený i rozsah revíznej povinnosti najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje o sťažnosti proti uzneseniu, ktorým krajský súd rozhodol o tom, či vydanie je, alebo nie je prípustné. Na podklade takejto sťažnosti môže najvyšší súd podľa § 402 ods. 4 Trestného poriadku skúmať tiež len to, či neexistuje niektorý z dôvodov neprípustnosti vydania podľa § 394.

Nie je možné akceptovať ani návrh O. L. S., aby dokazovanie o dôvodnosti jej obvinení zo strany orgánov Talianskej republiky vykonal orgány jej domovského štátu a aby za týmto účelom bola vydaná orgánom Ukrajinskej republiky. Ukrajinská republika (ktorá je jej domovským štátom) nepožiadala o jej vydanie na trestné stíhanie (Talianska republika však áno), pričom podľa Európskeho dohovoru o vydávaní je možné vyžiadajú osobu vydať na trestné stíhanie - ak sú na to splnené i ďalšie podmienky uvedené v tomto dohovore i podľa právneho poriadku dožiadaného štátu - len tomu štátu, ktorý o jej vydanie požiadava.

Rovnako neopodstatnená bola námietka vyžiadanej osoby O. L. S., že žiadosť orgánov Talianskej republiky o jej vydanie (i jej prílohy) svojím obsahom nezodpovedala požiadavkám vyplývajúcim z Európskeho dohovoru o vydávaní, najmä že popis skutkov, pre ktoré má byť vydaná, je len všeobecný a nekonkrétny, preto nie je zrejmé, za čo ju talianske orgány vlastne trestne stíhajú a na stíhanie akých trestných činov má byť vydaná orgánom Talianskej republiky. Zatykáci rozkaz Trestného a občianskeho súdu v Perugii č.748/01 R.G.N.R. - 573/01 R.G.G.I.P. z 26. septembra 2002 obsahuje z hľadiska miesta, času i spôsobu spáchania dostatočne presný popis skutkov, pre ktoré ju orgány Talianskej republiky žiadajú vydať na trestné stíhanie. Z ich popisu dostatočne jasne vyplýva, že Talianska republika žiada o vydanie O. L. S. na trestné stíhanie pre skutky spočívajúce v tom, že v presne nezistenom čase, najneskôr však od roku 2001, do 20. marca 2002 sa

- prostredníctvom centier pôsobiacich v oblastiach U., L., C., E. R. v T., ale na medzinárodnej úrovni pôsobiacich i v zahraničí, na území viacerých ďalších štátov, podieľala na spolupráci so zoskupením mafiánskeho typu, ktoré uskutočnilo sériu trestných činov spočívajúcich v zavražďovaní, zotročovaní, nútení k prostitúcii, v pašeráctve, ilegálnom pristáhovalectve, falšovaní dokladov a inom napomáhaní pri nelegálnom vstupe na územie štátu, s použitím medzinárodnej prepravy a falošných dokladov, a to za účelom nútenej prostitúcie a získavania príjmov z nej prostredníctvom nočných klubov, recepcií a iných aktivít, pričom na účely nelegálnej prostitúcie sa zoskupenie zameriavalo na osoby, hlavne ženy, z východoeurópskych štátov, získavalo a utláčalo aj nepľnoleté osoby, a to pod rôznymi klamlivými zámienkami, napríklad boli najímané ako pestúnky do rodín, avšak

neskôr boli sexuálne zneužívané a nútené k vykonávaniu prostitúcie inými osobami alebo v iných organizáciách či službách, ktoré riadila talianska mafia, pričom O. L. S. v súčinnosti s ďalšími osobami z U., ktoré pracovali v turistických agentúrach O. a A. v K. a L., sa ako organizátorka podieľala na výbere a nábore takýchto osôb pod zámienkou zájazdu a na ich preprave do štátov Šengenskej dohody, poskytujúc im na tento účel falošné doklady a turistické víza, čo Trestný zákon Talianskej republiky posudzuje ako spolčovanie v zločineckej skupine typu mafia, ako trestný čin mafistického zoskupenia podľa článku 416 ods.1,2,3 a 6, a že sa

- spoločne s ďalšími osobami, majiteľmi nočných klubov K. a L., podieľala na plánovaní, nábore, pašovaní a ilegálnom dovoze žien - prevažne z východoeurópskych štátov - do Talianska, medzi ktorými boli i K. V., T. M., M. A., S. M., K. N, G. E., V., P. S., C. R., A. G., V. O., K. A., Ch. O., K. L., L. T., M. T., M. E., S. B. a mnoho ďalších, ktorým boli poskytované falošné doklady za účelom získania falošných turistických víz a dokladov potrebných na vstup na územie Talianska a pod hrozbou násilia, resp. smrti, adresovanou im a členom ich rodín, boli proti svojej vôli nútené vykonávať prostitúciu v nočných kluboch a bytoch v U., L. a C., kde boli až do marca 2002 za peniaze ponúkané záujemcom a boli zbavené možnosti voľného pohybu a držané ako otrokyne, pričom O. L. S. ako vedúca organizácie (na Ukrajine má cestovnú kanceláriu s obchodným názvom E., K.) organizovala ilegálne zájazdy, poskytla množstvo falošných osobných dokladov (pasy, povolenia, turistické víza) vybraným ženám, ktoré boli na tento účel posielané do Talianska a do iných štátov Šengenskej dohody, pre ktoré pripravovala, vybavovala a zabezpečovala falošné povolenia na získanie vstupných víz a iné doklady a prostriedky (lekárske potvrdenia, potvrdenia o štúdiu na univerzite, hotelové pobyty a i.), čo Trestný zákon Talianskej republiky posudzuje ako spolupáchatel'stvo trestných činov vydierania, sexuálneho násilia, otroctva a falšovania podľa čl. 81, v doplnení s čl. 110, 629, ods. 3,4,5, 8 a čl.4 ods. 1,2,5 zákona č. 7 zo dňa 20. februára 1958, ods. 75, čl. 81, časť 110, čl.12 ods. 1,3 zákona č.268/1998, čl. 81, časť 100 a 600; čl. 81, časť 100 a 482 v spojení s čl. 476.

Pokiaľ ide o námietku O. L. S., že jej „extradičný materiál“ (žiadosť o vydanie, medzinárodný zatýkací rozkaz a ostatné písomnosti podľa článku 12 ods. 2 Európskeho dohovoru o vydávaní) nebol doručený v jej materinskom (ukrajinskom) jazyku, tá bola tiež

neopodstatnená - z dôvodov, ktoré sú uvedené už vo vzťahu k bodu I výrokovej časti tohto uznesenia. O. L. S. v tomto vydávacom konaní skutočne nemá procesné postavenie „obvineného“ v zmysle § 32 Trestného poriadku, pretože orgány činné v trestnom konaní v Slovenskej republike proti nej nezačali trestné stíhanie, nevzniesli jej obvinenie pre trestný čin podľa § 163 Tr. por. (má procesné postavenie tzv. „vyžiadanej osoby“), ale to nie je dôvodom, pre ktorý jej neprislúcha doručovanie rozhodnutí a písomnosti týchto orgánov v zmysle § 395 ods. 3 Trestného poriadku v preklade do materinského jazyka. V tom sa krajský súd mylí. Podľa § 2 ods. 14 Trestného poriadku je každý (nielen obvinený), teda i vyžiadaná osoba vo vydávacom konaní (ale napríklad i svedok) oprávnený používať svoj materinský jazyk vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní. Dôvod, pre ktorý nie je potrebné vyžiadanej osobe - napriek tomuto jej právu - doručovať rozhodnutia a iné písomnosti týchto orgánov v preklade do jej materinského jazyka, je iný a už bol dostatočne vysvetlený v tej časti odôvodnenia tohto uznesenia, ktoré sa týka výroku v bode I. Ani z ustanovení § 2 ods. 14, § 28, § 395 ods. 3, či iných ustanovení Trestného poriadku, ale ani z Európskeho dohovoru o vydávaní orgánom činným v trestnom konaní takáto povinnosť nevyplýva. Vyžiadaná osoba O. L. S. teda celkom nedôvodne jej „nesplnením“ (resp. oneskoreným splnením) odôvodňuje údajnú nezákonnosť jej vzatia do vydávacej väzby a rozhodnutia krajského súdu o prípustnosti jej vydania na trestné stíhanie do Talianskej republiky. Navyše, žiadosť o vydanie, spolu s medzinárodným zatýkacím rozkazom, jej napokon bol doručený i v preklade do jej materinského (ukrajinského) jazyka.

O. L. S. sa neopodstatnene domáha, aby jej vydanie na trestné stíhanie do Talianskej republiky bolo odopreté z dôvodov podľa článku 31 ods.1 písm. h/ (aliny 2) Zmluvy medzi Československou socialistickou republikou a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (publikovanej pod č:508/1990 Zb.), ktoré je pre ňu - podľa jej mienky - priaznivejšie, pretože nad rámec dôvodov uvedených v § 394 Trestného poriadku nepripúšťa vydanie ani vtedy, ak sa Slovenská republika domnieva, že vydanie je v rozpore s jej ústavnými zásadami, pričom i v tomto prípade vydanie - podľa jej presvedčenia - je v rozpore s ústavnými zásadami Slovenskej republiky.

K tejto otázke najvyšší súd zaujal stanovisko už vo svojom predchádzajúcom uznesení sp. zn. 4 To 19/03 zo 6. marca 2003, ktorým rozhodol o sťažnosti O. L. S. ,

podanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. Ntrz 2/03 z 11. februára 2003, ktorým ju vzal do predbežnej väzby. Európsky dohovor o vydávaní, publikovaný pod č. 549/1992 Zb., zaväzuje zmluvné štáty vzájomne si vydávať za podmienok, ktoré sú v ňom uvedené, osoby, proti ktorým sa vedie na území štátov, ktoré sú jeho signatármi, trestné stíhanie pre trestný čin. Signatármi tohto dohovoru sú aj Slovenská republika a Talianska republika, ktoré síce majú uzavretú dvojstrannú zmluvu o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach (ktorá je publikovaná pod č. 508/1990 Zb.), obsahujúcu osobitné ustanovenia o vydávaní (čl. 30 až 47), avšak Európsky dohovor o vydávaní v štátoch, ktoré sú ním viazané, nahrádza ustanovenia všetkých dvojstranných zmlúv, dohovorov a dohôd, ktoré medzi nimi vydávanie upravujú (čl. 28 ods. 1 dohovoru). Tvrdenie O. L. S., že ustanovenie článku 28 ods. 2 Európskeho dohovoru o vydávaní dovoľuje, aby si jeho zmluvné strany medzi sebou dojednávajú i dvojstranné dohody o vydávaní osôb na trestné stíhanie resp. na výkon trestov (či na výkon ochranných opatrení), neobstojí. Je síce pravda, že Európsky dohovor o vydávaní v článku 28 ods. 2 jeho zmluvným stranám (štátom) dovoľuje medzi sebou uzatvárať dvojstranné alebo mnohostranné dohody, ale iba na doplnenie ustanovení tohto dohovoru alebo v záujme napomáhania použitiu zásad, ktoré obsahuje tento dohovor. V nijakom prípade však nemôže ísť o dohody, ktorými by boli ustanovenia Európskeho dohovoru o vydávaní nahrádzané. Podľa článku 28 ods. 1 Európskeho dohovoru o vydávaní totiž tento dohovor nahradil v štátoch, ktoré sú ním viazané, ustanovenia všetkých predchádzajúcich dvojstranných zmlúv, dohovorov a dohôd, ktoré dovtedy medzi nimi upravovali vydávanie osôb na trestné stíhanie a na výkon trestov a ochranných opatrení. A práve takouto (dohovorom plne nahradenou) bola aj Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach, publikovaná pod č. 508/1990 Zb.

To, že Zmluva medzi bývalou ČSSR a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach, publikovaná pod č. 508/1990 Zb., bola v zmysle článku 28 ods. 1 Európskeho dohovoru o vydávaní plne nahradená ustanoveniami predmetného dohovoru a že nejde o neskoršiu dvojstrannú dohodu medzi uvedenými štátmi na doplnenie Európskeho dohovoru o vydávaní, svedčí i porovnanie niektorých časových údajov

svedčiacich o uzavretí oboch týchto medzinárodných zmlúv a o ich účinkoch pre oba zmluvné štáty. Kým Európsky dohovor o vydávaní, publikovaný pod č. 549/1992 Zb., nadobudol pre Českú a Slovenskú Federatívnu Republiku, ktorej bola Slovenská republika do 31. decembra 2002 súčasťou, až dňom 14. júla 1992 (a vznikom samostatnej Slovenskej republiky dňom 1. januára 1993 vstúpila Slovenská republika vo vlastnom mene i do tohto medzinárodnoprávneho záväzku - pozri čl. 1, 2 ústavného zákona č. 542/1992 Zb. o zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky), Zmluva medzi bývalou ČSSR a Talianskou republikou o právnej pomoci v občianskych a trestných veciach, publikovaná pod č. 508/1990 Zb., bola uzavretá už 6. decembra 1985 a po ratifikácii nadobudla platnosť už dňom 1. novembra 1990.

Treba už len dodať, že Najvyšší súd SR nezistil žiaden dôvod, pre ktorý by bolo možné konštatovať, že vydanie vyžiadanej osoby O. L. S. je v rozpore s ústavnými zásadami Slovenskej republiky (pozri aj § 375 Tr. por.).

Rovnako ani najvyšší súd nezistil žiadnu okolnosť, pre ktorú by vydanie vyžiadanej osoby O. L. S. na trestné stíhanie do Talianskej republiky nebolo prípustné z dôvodov podľa § 394 Trestného poriadku, v nadväznosti na ustanovenia článkov 2 - 11 Európskeho dohovoru o vydávaní. O. L. S. nie je občiankou Slovenskej republiky, nepožiadala orgány Slovenskej republiky o priznanie postavenia utečenca (čo by však bránilo - aj keby tak urobila - iba jej prípadnému vydaniu do jej domovského štátu, pokiaľ by však o jej vydanie Ukrajinská republika, ktorej je štátnou občiankou, požiadala, no nebránilo by jej vydaniu do Talianskej republiky), Talianska republika požiadala o jej vydanie na trestné stíhanie pre tzv. extradičné trestné činy (čl. 2 ods. 1 Európskeho dohovoru o vydávaní), ktoré nemajú ani politický, ani vojenský charakter a nespočívajú ani v porušení daňových, colných, devízových predpisov či v porušení iných finančných práv Talianskej republiky (tzv. fiskálne trestné činy), pričom ide o skutky, ktoré sú obojstranne trestné, teda sú trestnými činmi nielen podľa Trestného zákona Talianskej republiky, ale sú trestnými činmi aj podľa Trestného zákona Slovenskej republiky. Skutky, pre ktoré Talianska republika žiada vydať O. L. S. na trestné stíhanie, napĺňajú zákonné znaky trestných činov založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona Slovenskej republiky, ale i trestných činov obchodovania s ľuďmi podľa § 246

ods. 1, 3 písm. b/, c/, ods. 5 Trestného zákona, vydierania podľa § 235 ods. 1, 3 písm. a/ Trestného zákona i trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 ods. 1, 2 písm. a/ nášho Trestného zákona. Ide pritom o trestné činy, ktorých trestné stíhanie nie je premlčané ani podľa Trestného zákona Talianskej republiky, ani podľa Trestného zákona Slovenskej republiky (§ 67).

Najvyšší súd nezistil ani žiadnu inú okolnosť, ktorá by podľa § 394 Trestného poriadku bránila vydaniu vyžiadanej osoby O. L. S. na trestné stíhanie do Talianskej republiky. Jej námietku, že existuje prekážka brániaca jej vydaniu z dôvodov podľa § 394 písm. f/ Trestného poriadku, nemožno akceptovať. Podľa tohto ustanovenia je vydanie osoby do cudziny neprípustné, ak je trestný čin spáchaný na území Slovenskej republiky, čo však ani v takom prípade neplatí, ak s ohľadom na osobitné okolnosti spáchania trestného činu treba dať z dôvodu náležitého zistenia skutkového stavu veci, výmery trestu alebo jeho výkonu - prednosť vykonaniu trestného stíhanie v dožadujúcom štáte. V tomto prípade, aj keby trestná činnosť, pre ktorú Talianska republika žiada o vydanie O. L. S. na trestné stíhanie, bola sčasti spáchaná aj na území Slovenskej republiky, nemožno nevidieť, že podstatná jej časť bola spáchaná na území Talianskej republiky (no aj na území ďalších štátov, pretože protiprávna aktivita zločineckej skupiny mala medzinárodný charakter), kde sa predovšetkým uskutočňovala a prejavovala všetkými formami, ktoré tvorili jej podstatu. Miestom jej páchania boli najmä oblasti, mestá a zariadenia na území Talianskej republiky, kde má napokon bydlisko drvivá väčšina členov zločineckej skupiny, resp. kde sa väčšina z nich trvalo alebo čo i len prechodne zdržiava. Nemožno nevidieť i to, že práve policajné a iné orgány Talianskej republiky svojou činnosťou kriminálnu aktivitu zločineckej skupiny odhalili a už v tejto veci i vykonávajú trestné stíhanie (na rozdiel od Slovenskej republiky, kde trestné stíhanie doposiaľ začaté v tejto veci nebolo a ani niet dostatok podkladov na jeho urýchlené začatie) a možno predpokladať, že z ich strany už bolo zhromaždené množstvo dôkazov potrebných na usvedčenie a potrestanie páchatel'ov, s ktorými trestná činnosť vyžiadanej osoby O. L. S. bezprostredne súvisí. Podmienky na vykonanie spoločného konania v jej trestnej veci, spolu s konaním proti ostatným členom tohto zločineckého zoskupenia, sú viditeľne dané, preto je v záujme dosiahnutia účelu trestného

konania a zabezpečenia jeho rýchlosti a zákonnosti, aby bolo požiadavke dožadujúceho štátu vyhovené a aby O. L. S. bola na trestné stíhanie vydaná do Talianskej republiky.»

III.

Sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 28. mája 2003 sp. zn. 4 To 34/03

Podľa sťažovateľky *“najvyšší súd v rozpore s čl. 152 ods. 4 Ústavy, nemohol konať a rozhodnúť o sťažnosti na neverejnom zasadnutí /ako mu to umožnil § 402 ods. 5 Tr. por./, lebo pri takomto konaní nemohol sťažovateľke zabezpečiť právo na obhajobu garantované čl. 50 ods. 3 Ústavy, ktorého sa vehementne vždy domáhala, rovnako ako toho, aby jej boli pretlmočené všetky relevantné procesné akty do materinského jazyka, za účelom prípravy dôkladnej obhajoby a pod.. Napriek existujúcej judikatúre ÚS SR /nálezy z 13/07/2000, sp. zn. III. ÚS 6/00, či z 21/03/2003, sp. zn. II. ÚS 186/02 a pod./, s ktorou bol konajúci senát priamo oboznámený, či judikatúry ESLP /LUEDICKE v Nemecko z roku 1978 alebo KAMASINSKI v. Rakúsko z roku 1989 a pod./, uvedené základné právo, s ktorým korešponduje aj právo v čl. 6 ods. 1,3 Dohovoru na spravodlivý proces, či účinnú obhajobu a pod., Najvyšší súd SR porušil.*

b/ Krajský a Najvyšší súd extrémnym výkladom Tr. poriadku – napr. tým, že sťažovateľku najskôr zobrali do vydávacej väzby /18.03.2003/ a až následne rozhodli, že vydanie do cudziny je prípustné /07.04.2003/, čo je v rozpore s § 399 ods. 2, alebo uznali skutky bez dostatočnej identifikácie či individualizácie, bez overenia dôvodného podozrenia z ich spáchania, a úteku pred zodpovednosťou sťažovateľkou, či dotváranie rozhodnutia odvolacím súdom v neprospech sťažovateľky, bez možnosti podania opravného prostriedku alebo neuvedenie dôvodov rozhodnutia, či preklady vlastným právnikom a pod. – porušili záruky, ktoré sťažovateľke dáva čl. 6 ods. 1,3 a čl. 7 Dohovoru, resp. čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2,4, čl. 48 ods. 2, čl. 49, čl. 50 ods. 2,3,6 Ústavy SR.

c/ Súdny vôbec nebrali zreteľ na námietku /arbitrárne ju odmietli/ sťažovateľky, že jej vydaním do Talianska hrozí v dožadujúcom štáte jednak flagrantné odmietnutie spravodlivosti, vedúce len k potrestaniu sťažovateľky bez účinného vyšetrenia, ako aj k hrozbe neľudského zaobchádzania vo väzbe /preplnené väznice so zlými hygienickými

podmienkami ap./ vo vzťahu k osobe sťažovateľky a jej zlému zdravotnému stavu, čím porušili čl. 3 Dohovoru a čl. 7 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach. Doterajšie konanie talianskych úradov a všeobecná preplnenosť ich väzníc, vyvoláva u sťažovateľky pocity strachu, úzkosti z neľudskosti v zaobchádzaní.

d/ Súdy taktiež ignorovali právo sťažovateľky na voľbu miesta pobytu. /čl. 2 Protokolu č. 4 Dohovoru/, keď žiadala o návrat do svojej vlasti, voči ktorej je tiež účinný medzinárodný zatykač. Toto právo jej zaručuje možnosť návratu. Opak nie je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti, či pre sledovanie legitímnych cieľov, ktoré si Talianska strana môže zabezpečiť buď cez Európsky dohovor o vydávaní alebo cez dvojstrannú zmluvu o právnej pomoci, ktorú má uzavretú s Ukrajinou“.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd pri predbežnom prejednaní sťažnosti skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v posudzovanom prípade ide o Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o vydávacej väzbe a o povolenie vydania na trestné stíhanie do cudzieho štátu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Preskúmanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu vyžaduje, podľa názoru ústavného súdu, objasniť účel napádaných konaní, t. j. konania o prípustnosť vydania do cudziny a konania o vzatie do vydávacej väzby. Účelom rozhodovania príslušných súdov o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny je výlučne len preskúmanie predpokladov prípustnosti vydania, t. j. či sú splnené predpoklady na vydanie a či neexistujú zákonné prekážky na takéto rozhodnutie príslušných súdov. V konaní pred príslušnými súdmi sa pred rozhodnutím o prípustnosti vydania nerozhoduje o vine alebo nevine vyžiadanej osoby. Z tohto dôvodu vyžiadanej osobe nemožno priznať všetky tie procesné garancie a oprávnenia, ktoré prislúchajú v trestnom konaní súdnom obvinenému alebo obžalovanému.

Ústavný súd považuje ďalej za potrebné uviesť, že v konaní o vydanie do cudziny (§ 391 až 407 Trestného poriadku), v rámci ktorého sa vyžiadaná osoba berie do väzby a rozhoduje sa o prípustnosti jej vydania dožadujúcemu štátu je vydávacia väzba obligatórna. Jediným dôvodom uvalenia vydávacej väzby je totiž realizácia rozhodnutia príslušných súdov o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny.

Z tohto procesného postavenia sťažovateľky a účelu konania o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby do cudziny ako aj obligatórnosti vydávacej väzby vychádzal ústavný súd pri skúmaní, či napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je alebo nie je v príčinnej súvislosti s porušením namietaných základných práv sťažovateľky. Procesné postavenie sťažovateľky a účel (povaha) konania o vydanie do cudziny majú totiž zásadný vplyv na rozsah, obsah a kvalitu garantovania základných práv procesného charakteru podľa čl. 46 až 50 ústavy. Súčasne ústavný súd skúmal, či obsah tohto uznesenia vytvára reálny základ (spolu s obsahom príslušného spisu) na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie v rozsahu namietaných základných práv.

K čl. 46 ods. 1 ústavy

Súčasťou základného práva na súdnu ochranu v konaní o prípustnosti vydania do cudziny je aj právo vyžiadanej osoby na to, aby príslušný súd (v tomto prípade najvyšší súd ako sťažnostný súd, rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniam o vydávacej väzbe

a prípustnosti vydania) svoje rozhodnutie, ktorým zamietol sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu (rozhodnutiam), zrozumiteľne a jasne odôvodnil a vyrovnal sa s námietkami uplatnenými v opravnom prostriedku.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva (časť II tohto rozhodnutia), že sťažnostný súd sa vyrovnal so všetkými námietkami sťažovateľky. Dôvody napadnutého uznesenia sú nielen podrobné, ale aj zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem, prípadne medzinárodných zmlúv. Obsah odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nie je v rozpore s obsahom spisu, a preto ústavný súd uzavrel, že najvyšší súd takým rozhodnutím nemohol vôbec porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v rozsahu, ktorý namietala sťažovateľka.

Vychádzajúc z vymedzeného obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a kvality odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd má za to, že tvrdenie o porušení tohto článku ústavy je zjavne neopodstatnené aj preto, že sťažnosť argumentuje skutočnosťami, ktoré sú v rozpore s obsahom spisu krajského súdu sp. zn. Ntrz 2/03 a dôvodmi, ktoré uviedol najvyšší súd pri zamietnutí sťažností sťažovateľky proti uzneseniu o vydávacej väzbe a uzneseniu o prípustnosti vydania.

K čl. 47 ods. 2 a 4 ústavy

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Podľa čl. 47 ods. 4 ústavy kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie podľa odseku 2, má právo na tlmočníka.

Nahliadnutím do spisu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. Ntrz 2/03 bolo zistené, že sťažovateľka bola po celú dobu rozhodovania v konaní o vydanie do cudziny obhajovaná advokátom, ktorý jej bol ustanovený ex offi. Krajský súd aj najvyšší súd konali so sťažovateľkou vždy v prítomnosti ustanoveného tlmočníka, ktorý tlmočil do jej materinského jazyka. Požiadavka sťažovateľky na to, aby jej boli preložené všetky listiny súvisiace s konaním o vydanie do cudziny do jej materinského jazyka netvorí obsah

základného práva podľa čl. 47 ods. 4 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu postačuje, že sťažovateľka bola oboznámená s účelom konania o vydanie do cudziny, s podstatou žiadosti o vydanie a súčasne dostala aj príležitosť vyjadriť sa k tejto žiadosti a k účelu celého konania. To, že podstate tohto konania porozumela, vyplýva z jej vyjadrení, podľa ktorých chce byť vydaná na územie Ukrajiny, odmieta obvinenia a na Ukrajine by sa dokázala jej nevina.

So zreteľom na uvedené však ústavný súd nevidí žiadnu súvislosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a tvrdeným porušením čl. 47 ods. 2 a 4 ústavy, pretože k namietaným porušeniam nielen vôbec nedošlo, ale tieto tvrdené porušenia ani nemajú žiaden reálny základ (opierajúc sa o vymedzený obsah čl. 47 ods. 2 a 4 ústavy) v obsahu spisu krajského súdu sp. zn. Ntrz 2/03.

K čl. 48 ods. 2 ústavy

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Najvyšší súd síce konal o sťažnostiach sťažovateľky na neverejnom zasadnutí, ale treba uviesť, že tento spôsob umožňuje zákon (§ 402 ods. 5 Trestného poriadku). Navyše sťažovateľka dostala možnosť sa vyjadriť k účelu konania v priebehu celého extradičného konania viackrát pred krajským prokurátorom, sudkyňou krajského súdu a napokon o prípustnosti vydania bolo rozhodované na jej žiadosť na verejnom zasadnutí krajského súdu. Takýto postup orgánov konajúcich a rozhodujúcich v konaní o vydaní do cudziny, preto nie je v žiadnej súvislosti s porušovaním základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a nedáva reálny základ na úvahu o možnom porušení tohto článku ústavy. Najvyšší súd navyše v napadnutom uznesení pripomenul, že sťažovateľka dostala možnosť predložiť súdom svoju verziu aj na verejnom zasadnutí senátu krajského súdu.

K čl. 49 ústavy

Podľa čl. 49 ústavy len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Z obsahu tohto článku ústavy jednoznačne vyplýva, že medzi jeho porušením a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemôže byť žiadna príčinná súvislosť. Ústavný súd aj na tomto mieste pripomína, že v konaní o vydanie do cudziny sťažovateľka nemá postavenie obvinenej a nie je potrebné uvažovať, ktoré jej konanie je trestným činom a aké následky má jeho spáchanie. V extradičnom konaní postačuje obsah žiadosti dožadujúceho sa štátu, označenie skutkov, ktoré, ak sa preukážu, môžu byť trestnými činmi podľa práva dožiadaného aj dožadujúceho sa štátu.

K čl. 50 ods. 2, 3 a 6 ústavy

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 50 ods. 6 ústavy trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Sťažovateľka v konaní o vydávacej väzbe a o prípustnosti vydania do cudziny nemá, ako to už bolo konštatované, postavenie obvinenej. Účelom konania o vydanie do cudziny nie sú otázky jej viny alebo neviny, ale len otázka, či sú splnené zákonné predpoklady na vzatie osoby do vydávacej väzby, resp. na to, aby bolo prípustné jej vydanie ako vyžiadanej osoby. Preto nemožno skúmať otázku prezumpcie neviny, trestnosť činu a napokon ani právo na obhajobu v rozsahu, ktorý je v konaní pred slovenským trestným súdom ústavne zaručený obvinenej osobe. Z tohto dôvodu nemožno dať do príčinnej súvislosti napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a tvrdené porušenie čl. 50 ods. 2, 3 a 6 ústavy. Aj na tom mieste ústavný súd uzaviera, že ani toto tvrdené porušenie ústavy nemá žiaden taký reálny

skutkový základ, ktorý by bolo možné preskúmať po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z týchto skutkových a právnych záverov vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je v žiadnej reálnej súvislosti s namietanými porušeniami označených základných práv procesného charakteru, a preto je sťažnosť v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

IV.

Sťažnosť proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti

z 8. júla 2003 č. 1825/03-8015

Podľa názoru sťažovateľky minister spravodlivosti porušil jej práva podľa čl. 3, čl. 6 Dohovoru a čl. 2 Protokolu č. 4 k Dohovoru, pretože v jej prípade neaplikoval § 403 ods. 2 Trestného poriadku a jeho rozhodnutie porušilo čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pretože toto rozhodnutie je bez odôvodnenia.

Predseda IV. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky nahliadol 12. augusta 2003 do spisu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 1825/03-8015 (jeho kompletná fotokópia je v spise ústavného súdu), z ktorého vyplýva, že minister spravodlivosti pred rozhodnutím o vydaní osoby preskúmal verbálnu nótu Veľvyslanectva Talianskej republiky zo 14. marca 2003, zatýkací rozkaz Kriminálneho súdu v Perugii z 19. septembra 2002, ustanovenia talianskeho trestného zákona, uznesenia o prípustnosti vydania a na základe toho podpísal rozhodnutie o povolení vydania sťažovateľky do Talianskej republiky.

Podľa čl. 3 Dohovoru nikoho nemožno mučiť alebo podrobovať neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Podľa čl. 6 ods. 1. Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený

verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti. Podľa ods. 2. každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom. Podľa ods. 3. každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;

e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Podľa Protokolu č. 4 k Dohovoru čl. 2 ods. 1 každý, kto sa právoplatne zdržiava na území niektorého štátu, má na tomto území právo slobody pohybu a slobody zvoliť si miesto pobytu. Podľa ods. 2 každý môže slobodne opustiť ktorúkoľvek krajinu, aj svoju vlastnú. Podľa ods. 3 žiadne obmedzenia sa nemôžu uvaliť na výkon týchto práv okrem tých, ktoré ustanovuje zákon a sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, udržania verejného poriadku, predchádzania zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. Podľa ods. 4 práva uvedené v ods. 1 môžu v určitých oblastiach podliehať obmedzeniam ustanoveným podľa zákona a odôvodneným verejným záujmom v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 403 ods. 1 Trestného poriadku vydanie osoby do cudziny povoľuje minister spravodlivosti; vydanie nepovolí, ak krajský súd alebo najvyšší súd podľa § 402 rozhodol, že vydanie nie je prípustné.

Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia ak súd vyslovil, že vydanie osoby do cudziny je prípustné, môže minister spravodlivosti rozhodnúť, že vydanie vyžiadanej osoby nepovolí, ak

a) je dôvodná obava, že trestné konanie v dožadujúcom štáte nezodpovedalo alebo by nezodpovedalo zásadám čl. 3 a 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a štáte by nebol vykonaný v súlade s požiadavkami čl. 3 tohto Dohovoru,

b) je dôvodná obava, že vyžiadaná osoba by v dožadujúcom štáte bola vystavená prenasledovaniu z dôvodu jej pôvodu, rasy, náboženstva, príslušnosti k určitej národnostnej alebo inej skupine, jej štátneho občianstva alebo pre jej politické názory alebo že by sa z týchto dôvodov zhoršilo jej postavenie v trestnom konaní alebo pri výkone trestu odňatia slobody, alebo

c) vyžiadaná osoba by vzhľadom na jej vek, osobné pomery a na závažnosti trestného činu, z ktorého je obvinená, bola vydaním do cudziny zrejme neprimerane tvrdo postihnutá.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd pri predbežnom prejednaní sťažnosti skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci (v posudzovanom prípade ide o ministra spravodlivosti Slovenskej republiky v administratívnom konaní o povolenie vydania na trestné stíhanie do cudzieho štátu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil

žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Podľa čl. 1 Európskeho dohovoru o vydávaní, ktorý bol vyhlásený pod č. 594/1992 Zb. zmluvné strany sa zaväzujú vzájomne si vydávať, v súlade s ustanoveniami a podmienkami uvedenými v tomto dohovore, všetky osoby, proti ktorým vedú príslušné orgány dožadujúcej strany trestné stíhanie pre trestný čin alebo ktoré vyžadujú tieto orgány na výkon trestu alebo ochranného opatrenia. Ak sú splnené právne predpoklady vyžadované na vydanie, vzniká medzinárodný záväzok Slovenskej republiky, ktorého obsahom je aj povinnosť vyžiadanú osobu vydať. Túto povinnosť v mene štátu plní minister spravodlivosti (§ 403 Trestného poriadku). Minister spravodlivosti koná ako správny orgán a celý proces, ktorý predchádza jeho rozhodnutiu je administratívnym procesom, na ktorý nemožno mechanicky aplikovať princípy trestného konania, t. j. konania podľa Trestného poriadku.

Ústavný súd zastáva názor, že zabrániť splneniu povinnosti Slovenskej republiky podľa Európskeho dohovoru o vydávaní a rozhodnutiu ministra spravodlivosti o vydaní vyžiadanej osoby možno len na základe konkrétnych a presvedčivých poznatkov, známych ministrovi spravodlivosti pred jeho rozhodnutím. Takéto poznatky neboli ministrovi spravodlivosti, ako to vyplýva z predloženého spisu, známe. Tvrdenie o tom, že § 403 ods. 2 Trestného poriadku mal zabrániť ministrovi spravodlivosti v rozhodnutí vydať sťažovateľku je úplne nekonkrétny. Chýba akýkoľvek poznatok alebo skutočnosť, ktoré by bolo možné z hľadiska ústavnosti postupu a rozhodnutia ministra spravodlivosti skúmať a hodnotiť. Takým poznatkom nie je tvrdenie o flagrantnom odmietnutí spravodlivosti v Talianskej republiky, o potrestaní bez účinného vyšetrenia a o hrozbe neľudského zaobchádzania vo väzbe z dôvodu preplnených väzníc zo zlými hygienickými podmienkami.

Tvrdenia v sťažnosti nemožno mať za také právne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé, bez adekvátnej konkretizácie a závažnosti, vyvolať aspoň dôvodnú obavu u ministra spravodlivosti pred rozhodnutím o povolení na vydanie sťažovateľky, ktorú predpokladá zákon na uplatnenie možnosti vydanie nepovoliť [porovnaj § 403 ods. 2 písm. a) až c) Trestného poriadku], a to aj v prípade, že by mu boli oznámené.

K námietke nedostatku odôvodnenia rozhodnutia o povolení vydania sťažovateľky treba uviesť, že postup ministra spravodlivosti ústavný súd považuje za administratívny proces, v ktorom nemožno uplatniť kritéria práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Taký postup a napadnuté rozhodnutie preto nemôže byť v žiadnej spojitosti s čl. 6 ods. 1 Dohovoru predovšetkým so zreteľom na námietku nedostatku dôvodov. Zrozumiteľné a konkrétne dôvody postupu ministra spravodlivosti totiž vyplývajú z administratívneho spisu ministerstva spravodlivosti a v takom type konania to možno z hľadiska ústavnosti postupu ministra spravodlivosti považovať za dostatočné.

Z týchto dôvodov napadnuté rozhodnutie ministra spravodlivosti nemôže byť v žiadnej príčinnej súvislosti s porušením namietaných práv podľa Dohovoru a jeho Protokolu č. 4.

Na základe týchto záverov a právneho hodnotenia ústavný súd považuje podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v časti napádajúcej rozhodnutie ministra spravodlivosti o povolení vydania sťažovateľky do Talianskej republiky ako zjavne neopodstatnenú.

Vychádzajúc zo záverov pod časťami III a IV tohto uznesenia ústavný súd odmietol celú sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Z tohto dôvodu ústavný súd už nerozhodoval o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáhala odkladu vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a ministra spravodlivosti.